

«Πρὸς Οἰκοδομὴν τῆς Ἐκκλησίας»

- Χρονικά • Ποιμαντικές Δραστηριότητες •
- Ἐκδηλώσεις • Συνάξεις • Ὁμιλίες •
- Κηρύγματα • Πανηγύρεις • Προσκυνήματα •
- Κοινωνική Διακονία • Ἐκδόσεις •

■ Στὰ ἴχνη τῶν μεγάλων Μορφῶν τοῦ '21

Ἱερὸ Προσκύνημα στὸ Ναύπλιο Πολυωφελὴς ἐμπειρία

Τὴν **Δευτέρα**, 27η Σεπτεμβρίου 2022 ἐκ. ἡμ., ἡ **Μνήμη τοῦ Ἁγίου Μάρτυρος Καλλιστράτου**, μὲ τὴν εὐλογία, τὴν συμμετοχὴ καὶ ὑπὸ τὴν καθοδήγησι τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου μας Ὁρωποῦ καὶ Φυλῆς κ. Κυπριανοῦ, πραγματοποιήθηκε

ἐνὰ Προσκύνημα, τὸ ὁποῖο ἀπὸ ἐτῶν ὁ Σεβασμ. Ποιμένας μας ἐπιθυμοῦσε νὰ ὀργανώσῃ, κυρίως προκειμένου νὰ τιμήσῃ τὴν μνήμη τοῦ πρώτου Κυβερνήτου τῆς Ἑλλάδος, Ἰωάννου Καποδίστρια...

Θυσιαστικοὶ Διακονητὲς καὶ Διακονήτριες τοῦ Φιλανθρωπικοῦ Συλλόγου τῆς Μητροπόλεώς μας «Ἅγιος Φιλάρετος ὁ Ἐλεήμων» εἶχαν φροντίσει γιὰ τὴν ὀργάνωσι καὶ τὶς ἐτοιμασίαι τοῦ Προσκυνήματος.

Ὁ χρόνος τῆς μεταβάσεως καὶ τῆς ἐπιστροφῆς ἀξιοποιήθηκε ἐν Χριστῶ μὲ τὴν καθιερωμένη Ὁρθρινὴ Ἀκολουθία, τὴν Παράκλησι τοῦ Ἁγίου Φιλαρέτου, καὶ τὴν ἀπὸ κοινῆς μελέτη διαφόρων πνευματικῶν-οἰκοδομητικῶν θεμάτων.

* * *

Πρῶτος προορισμὸς στὸ πανέμορφο Ναύπλιο, σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ γραφικὰ δρομά-

κια τῆς παλαιᾶς πόλεως, ὁ Ἱερός Ναός τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος, πρὸ τοῦ ὁποῖου ἐκτυλίχθηκε μία ἀπὸ τὶς πλέον μελανὲς σελίδες τῆς νεωτέρας ἑλληνικῆς Ἱστορίας. Ἐδῶ, τὰ ξημερῶματα τῆς 27ης Σεπτεμβρίου τοῦ 1831, ἐν ἡμέρα Κυριακῇ,

δολοφονήθηκε ὁ Ἰωάννης Καποδίστριας, ἀπὸ τοὺς Μανιάτες Γεώργιο καὶ Κωνσταντῖνο Μαυρομιχάλη.

Ο Καποδίστριας ἔφθανε, ὀρθρου βαθέως, γιὰ νὰ ἐκκλησιασθῇ στὸν ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος. **Σ**υνῆθιζε νὰ λειτουργῆται κάθε Κυριακῇ στὸν τότε μητροπολιτικὸ Ναὸ αὐτό, ὁ ὁποῖος εἶναι ἀφιερωμένος στὸν προστάτη Ἅγιο τῆς γενέτειράς του Κέρκυρας. **Σ**τὴν εἴσοδο τοῦ Ναοῦ ὅμως τοῦ εἶχαν στήσει καρτέρι οἱ δολοφόνου του, οἱ ὁποῖοι ἀφοῦ τὸν ἐχαιρέτισαν, τοῦ ἐπιτέθηκαν ὁ μὲν Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλης μὲ πιστόλι, ὁ δὲ Γεώργιος Μαυρομιχάλης μὲ μαχαίρι. **Ο** θάνατος τοῦ Κυβερνήτου ὑπῆρξε ἀκαριαῖος. **Ο** Κωνσταντῖνος Μαυρομιχάλης καταδιώχθηκε ἀμέσως καὶ θανατώθηκε ἀπὸ τὸ μανιασμένο πλῆθος, ἐνῶ ὁ Γεώργιος Μαυρομιχάλης ἐκτελέσθηκε λίγες ἡμέρες ἀργότερα.

Τὸ δραματικὸ αὐτὸ γεγονός μαρτυροῦν **μία πλάκα**, ἐντοιχισμένη στὴν εἴσοδο τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ, ὡς καὶ **ἡ γυάλινη** ἐντοιχισμένη **θήκη** στὸ δεξιὸ μέρος τῆς εἰσόδου στὸ ἐσωτερικὸ τῆς ὁποίας διακρίνεται τὸ σημεῖο στὸν τοῖχο τῆς ἄλλης σφαίρας πὺ ἀστόχησε.

Ἡ δολοφονία τοῦ Κυβερνήτου συνεκλόνησε τοὺς πάντας. **Ἡ** ταριχευμένη σορὸς του ἐκτέθηκε σὲ λαϊκὸ προσκύνημα στὸ Κυβερνεῖο γιὰ ἀρκετὲς ἡμέρες, ἡ δὲ κηδεῖα του ἐτελέσθη μεγαλοπρεπῶς στὶς 18 Ὀκτωβρίου τοῦ 1831 στὸν (ἀπὸ τὸ 1834) Μητροπολιτικὸ Ἱερὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου. **Τ**ὰ σπλάγχνα τοῦ Κυβερνήτου τοποθετήθηκαν ἐντὸς πολυτελοῦς θήκης κάτω ἀπὸ τὸ ἱερὸ Βῆμα τοῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Σπυρίδωνος.

Τὰ σεπτὰ λείψανά του μετέφερε τὸ 1832 ὁ ἀδελφός του Αὐγουστῖνος Καποδίστριας στὴν Κέρκυρα, ὅπου καὶ ἐνταφιάσθηκε στὴν Ἱερὰ Μονὴ Πλατυτέρας.

* * *

Μετὰ τὴν προσκύνησι καὶ τὴν τέλεσι Τρισαγίου ὑπὲρ ἀναπαύσεως τοῦ μεγάλου μας Κυβερνήτου, ὁ Σεβασμ. Ποιμένας

μας και οι λοιποι προσκυνηται επεσκεφθησαν τον πλησιόχωρο Μητροπολιτικό Ιερό Ναο του Αγίου Γεωργίου, ο οποίος ανακαινίζεται.

Στον Ιερό αυτό Ναο του Αγίου Γεωργίου ετελέσθησαν οι κηδεΐες σπουδαιών μορφών της Έλληνικής Έπαναστάσεως, όπως του Παλαιών Πατρών Γερμανού και του Δημήτριου Ύψηλάντου, ο οποίος ένταφιάσθηκε μάλιστα στον νάρθηκα του Ιεροῦ Ναοῦ.

Μετά την κηδεΐα του Ιωάννου Καποδίστρια, τὸ ταριχευμένο λείψανο του Κυβερνήτου έναποτέθηκε στο Διακονικό του Ναοῦ αὐτοῦ, γιά ἕξι περίπου μήνες, μέχρι τις 29 Μαρτίου του 1832.

Στό Ναο του Αγίου Γεωργίου εισήλθε, μόλις ἀποβιβάσθηκε στο Νάυπλιο, τήν 25ην Ιανουαρίου του 1833, ὁ πρῶτος Βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος, Ὁθων. Σήμερα διατηρεΐται στον Ναο ἡ θέσις του θρόνου του, ἀπ' ὅπου ὁ νεαρός Βασιλεὺς παρακολουθοῦσε τήν Θεία Λειτουργία.

* * *

Ἐν συνεχείᾳ, οἱ Προσκυνηται ἐπισκέφθησαν τήν Αγία Μονή, πλησίον του προαστείου τῆς Ἄριας.

Τὸ Καθολικό τῆς Μονῆς χρονολογεΐται περι τὰ μέσα του ΙΒ' αἰ. και ἀπό τὸ 1875 εΐναι ἀφιερωμένο στην Παναγία μας τήν Ζωοδόχο Πηγῆ.

Ἀποτελεΐ ἕναν ἀπό τούς πλέον σημαντικούς Ναοὺς τῆς μεσοβυζαντινῆς περιόδου και διατηρεΐται σέ ἀρίστη κατάστασι.

Ἡ Ὅσιωτάτη Γερόντισσα Χαραλαμπία μέ μεγάλη καλωσύνη ὑποδέχθηκε τούς πιστοὺς και τούς ξενάγησε στον Ιερό Ναο, ὅπου και τούς διηγήθηκε τὸ Θαῦμα τῆς εὐρέσεως τῆς ἱεῤῥᾶς Εἰκόνας, τῆς ἐπονομαζομένης του Φανερωμένου Χριστοῦ, τήν ὅποια προσεκύνησαν ἐντὸς του Καθολικοῦ.

* * *

Ἡ ἱερά Εἰκόνα του Φανερωμένου Χριστοῦ εὐρέθη τήν 6ην Μαρτίου του ἔτους 1920,

ἡμέρα Παρασκευή, ὀπισθεν τοῦ ἱεροῦ, κατὰ τρόπο θαυμαστό, κατόπιν ἐπανελημμένων ἐν ἐνυπνίῳ ἐμφανίσεων καὶ ὑποδείξεων τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου πρὸς τὸν ἐν Ἀμερικῇ Ἑλληνα δικηγόρο Θεόδωρο Ρογκόπουλο.

Ο ἴδιος ἦλθε στὴν Ελλάδα καὶ στὴν συνέχεια ἀφίχθη στὸ Ναύπλιο καὶ στὴν Ἁγία Μονή, συνοδευόμενος καθ' ὅλην τὴν διαδρομὴν, ἀπὸ τὸν σιδηροδρομικὸ σταθμὸ τῆς Ἀθήνας μέχρι τοῦ Ναυπλίου καὶ τῆς Ἁγίας Μονῆς, ἀπὸ ἓναν νεαρὸ φουστανελοφόρο, ἄγνωστο στὸν Θεόδωρο.

Ο νεαρὸς αὐτὸς ἔγινε ἄφαντος κατὰ τὴν ἀφιξί του στὸ Μοναστήρι: ἦταν ὁ Ἀρχάγγελος Γαβριήλ, ὅπως τοῦ τὸ εἶχε ὑποσχεθῆ ἡ Παναγία μας.

Η τότε Ἡγουμένη τῆς Μονῆς, Μοναχὴ Κικιλία, ἀφοῦ πληροφορήθηκε ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν Παναγία μας γιὰ τὸ ἀληθές τῶν ὑπὸ τοῦ Θεοδώρου λεγομένων, ἐζήτησε ἄδεια ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Ἀθανάσιο, καθὼς καὶ ἀπὸ τὶς τοπικὲς Ἀρχές, καὶ ἔδωσε ἐντολὴ γιὰ τὸ σκάψιμο, τὸ ὁποῖο διήρκεσε δύο ἐβδομάδες.

Τελικὰ εὐρέθη ἡ θαυματουργὸς Εἰκόνα, ἡ ὁποία ἔγινε πόλος ἔλξεως καὶ πηγὴ θείων δωρεῶν γιὰ πολλοὺς Χριστιανούς.

* * *

Μετὰ τὸ γεῦμα, γιὰ τὸ ὁποῖο εἶχαν φροντίσει οἱ Διακονήτριες τοῦ Συλλόγου μας «Ἅγιος Φιλάρετος», ὁ Σεβασμ. Ποιμένας μας καὶ οἱ προσκυνητὲς ἐπισκέφθηκαν τὸ Κάστρο τοῦ Παλαμηδιοῦ, στὸν ὁμώνυμο λόφο Παλαμῆδι, ὕψους 216 μέτρων, τὸ ὁποῖο δεσπόζει πάνω ἀπὸ τὴν πόλι τοῦ Ναυπλίου καὶ ἐλέγχει τὸν Ἀργολικὸ κόλπο. **Τ**ὸ Παλαμῆδι εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ ὠραιότερα κάστρα τῆς Ἑλλάδος καὶ τὸ μεγαλύτερο καὶ καλύτερα διατηρημένο φρουριακὸ συγκρότημα τῆς Ἑνετοκρατίας.

Ωλοκληρώθηκε τὸ 1714 προκειμένου νὰ ἐξυπηρετήσῃ τὶς στρατιωτικὲς καὶ ναυτικὲς ἐπιχειρήσεις τῶν Βενετσιάνων ἐκείνης τῆς ἐποχῆς.

Ακολουθεῖ τὴν φυσικὴ γραμμὴ τοῦ λόφου καὶ γίνεται ἓνα μὲ τὸ τοπίο γύρω του, διατηρεῖται δὲ σὲ ἀρίστη κατάστασι καὶ ἀποτελεῖ ἓνα ἀπὸ τὰ σπουδαιότερα ἐπιτεύγματα τῆς βενετσιάνικης ὀχυρωματικῆς ἀρχιτεκτονικῆς.

Από τὸ Παλαμῆδι ξεκίνησε ἡ ἀπελευθέρωσις τῆς πόλεως ἀπὸ τοὺς Τούρκους. **Ἔ**πειτα ἀπὸ πολύμηνη πολιορκία, τὴν νύκτα τῆς 29ης Νοεμβρίου τοῦ 1822, μιὰ ομάδα ἀπὸ 350 παλληκάρια μὲ ἀρχηγὸ τὸν Σταΐικο Σταϊκόπουλο κατέλαβε μὲ αἰφνιδιασμὸ τὸ Παλαμῆδι.

Ὁ Σταΐικος Σταϊκόπουλος, «ὁ φουντοθειάφης» ὅπως τὸν ἀποκαλοῦσε ἡ ἡρωϊκὴ Μπουμπουλῖνα, πέρασε στὴν ἱστορία ὡς ὁ ἥρωας τοῦ Παλαμηδιοῦ, τὸ ὁποῖο κατέλαβε ὅταν πρῶτος ἐπολιόρησε τὸ Ναύπλιο στὴν Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασι. **Τ**ὴν παραμονὴ τῆς Μνήμης τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου, στίς 29 Νοεμβρίου τοῦ 1822, ἡ νύκτα ἦταν ἀσέληνη καὶ ἔβρεχε ἀσταμάτητα. **Οἱ** Τούρκοι εἶχαν κατέβει ἀπὸ τὸ Παλαμῆδι στὸ Ναύπλιο γιὰ νὰ συσκεφθοῦν. **Ὁ** Σταΐικος, ὁ ὁποῖος εὐρίσκετο στὴν Ἄρια, δὲν ἔχασε τὴν εὐκαιρία. **Ἔ**στησε σκάλες στὰ βράχια τοῦ ἄπαρτου Κάστρου τοῦ Παλαμηδίου καὶ ἄρχισε τὸ ἀνέβασμα ὕψους 216 μέτρων. **Π**ρῶτος ἔφθασε στὸν προμαχῶνα «Γιουρὸς Τάπια» ὁ Μοσχονησιώτης μαζὶ μὲ τὸν Θανάση Σταϊκόπουλο. **Μ**αζὶ τους ὁ Ἁγιορείτης Μοναχὸς Παφνούτιος, ὁ Ἀργίτης Βιολιστὴς Πορτοκαλλῆς καὶ ἄλλα παλληκάρια.

Τὸ μεσημέρι τῆς ἐπομένης ἡμέρας, ἀφοῦ καθαρίσθηκε πρόχειρα τὸ ἐρειπωμένο Βενετσιάνικο ἐκκλησάκι, ἐτελέσθη Δοξολογία καὶ τὸ ἐκκλησάκι ἀφιερώθηκε ἔκτοτε στὴν μνήμη τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου.

Ἡ ἄλωσις τοῦ Παλαμηδίου καὶ στὴν συνέχεια ἡ παράδοσις τοῦ Ναυπλίου ἦταν, σύμφωνα μὲ τὸν χαρακτηρισμὸ τοῦ Καποδίστρια, ἓνα γεγονός μεγάλης σημασίας γιὰ τὴν ἐξέλιξι τοῦ Ἀγῶνος.

Ὁ Σταΐικος Σταϊκόπουλος ἐκοιμήθη τὴν 21η Φεβρουαρίου τοῦ 1835, σὲ ἡλικία 37 ἐτῶν. **Ἡ** πόλις τοῦ Ναυπλίου, γιὰ νὰ τὸν τιμῆσῃ ἔδωσε τὸ ὄνομά του σὲ μιὰ κεντρικὴ ὁδὸ. **Σ**τὴν δὲ πλατεῖα Σταϊκοπούλου, κάθε χρόνο, τὴν τελευταία Κυριακὴ τοῦ Νοεμβρίου, γίνονται πανηγυρικὲς ἐκδηλώσεις πρὸς τιμὴν του.

* * *

Στὸ Παλαμῆδι ἡ ομάδα τῶν προσκυνητῶν ἐπισκέφθηκε καὶ τὸν χώρο τῆς φυλακῆς τοῦ Κολοκοτρῶνη. **Π**ρόκειται γιὰ

ένα σκοτεινό βαθύ μπουντρούμι, μέσα στον βράχο, στο οποίο εισέρχεται κανείς σκυφτός.

Κατὰ τὴν διάρκεια τῆς Ἀντιβασιλείας, ὁ Γέρος τοῦ Μοριάς συκοφαντήθηκε ἀπὸ ἀντιπάλους, διώχθηκε ὡς ἀντιβασιλικὸς καὶ καταδικάσθηκε

σὲ θάνατο τὸν Μάιο τοῦ 1834. Στὸ ἄκουσμα τῆς καταδίκης τοῦ ἔκανε τὸν σταυρὸ τοῦ καὶ εἶπε «Κύριε, ἐλέησον. Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθης ἐν τῇ Βασιλείᾳ Σου». Ὑστερα ἔβγαλε καπνὸ ἀπὸ τὴν ταμπακιέρα τοῦ καὶ ἐκάπνισε...

Ὡστόσο λόγω τῆς ἀναταραχῆς, τὴν ὁποίαν προεκάλεσε ἡ ἀπόφασις σὲ ὅλο τὸ Ναύπλιο, ἡ ποινή, τρεῖς ἡμέρες μετὰ τὴν δίκη, μετετράπη σὲ εἴκοσι χρόνια φυλακίσεως. Τελικὰ, ὅταν ἐνηλικιώθηκε, τὸ 1835, ὁ νεαρὸς Βασιλεὺς Ὅθων, ὑπέγραψε τὴν ἀποφυλάκισι τόσο τοῦ Κολοκοτρώνη ὅσο καὶ τῶν ἄλλων Ἀγωνιστῶν.

Οἱ συνθῆκες, ὑπὸ τις ὁποῖες αὐτοὶ ἔμειναν ἔνδεκα μῆνες φυλακισμένοι στὸ Παλαμήδι, θὰ ταίριαζαν μόνο σὲ κακούργους. Ἐκεῖ μάλιστα ὁ Κολοκοτρώνης ἀρρώστησε βαριά καὶ, χωρὶς καμμία περίθαλψι, ἐκινδύνευσε νὰ πεθάνῃ.

* * *

Τελευταῖος σταθμὸς τοῦ Προσκυνήματος ἦταν σὲ ἕναν λόφο κοντὰ στὸν Ἅγιο Σῶστη, μισὴ ὥρα ἀπὸ τὸ Ναύπλιο, ὅπου ὑπάρχει ἄγαλμα τοῦ Κολοκοτρώνη. Ἡ ἀπόφασις γιὰ τὴν ἀνέγερσι τῆς ἐπινίκιας στήλης μὲ τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀρχιστρατήγου ἔγινε τὸ 1843, ἀλλὰ ἡ ὑλοποίησίς της ἄργησε σχεδὸν ἕναν αἰῶνα – ἔγινε τελικὰ τὸ 1936. Πρὸκειται γιὰ ἕνα σημεῖο πανοραμικὸ μὲ μικρὴ πλατεῖα, ὅπου ὁ ἐπισκέπτης ἔχει τὴν δυνατὸτητα νὰ βλέπῃ τὴν τοποθεσίαν τῆς περιφήμου Μάχης στὰ Δεοβενάκια 26 Ἰουλίου 1822, μία ἀπὸ τις σημαντικότερες μάχες τοῦ Ἀγῶνος τῆς Ἀνεξαρτησίας, στὴν ὁποία διαφάνηκε ἡ στρατηγικὴ ἰδιοφυΐα τοῦ Θεόδωρου Κολοκοτρώνη.

Ὁ παστὰς τῆς Λάρισας Δράμαλης διωρίσθηκε ἀρχηγὸς τῆς ἐκστρατείας στὴν Πελοπόννησο. Ἐφθασε ἀνενόχλητος στὸ Ἄργος καὶ στρατοπέδευσε ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι. Χάρι ὁμως

στις συντονισμένες ενέργειες του Κολοκοτρώνη –κατάληψι στρατηγικῶν θέσεων στην Αργολίδα και τακτικῆ τῆς «καμμένης γῆς» (ἔκαψαν τὰ γεννήματα και τὰ ἀποθηκευμένα σιτηρά)– οἱ ἄνδρες του Δράμαλη ἐγκλωβίστηκαν ἐκεῖ. Ἀφοῦ ἐξαντλήθηκαν τὰ ἀποθέματα τροφῶν τους και δὲν εἶχαν δυνατότητα ἀνεφοδιασμοῦ, ὁ Δράμαλης ἀπεφάσισε νὰ ἐπιστρέψῃ στὴν Κόρινθο.

Τὸ σχέδιο ὑποχωρήσεως του Δράμαλη ἔγινε ἀντιληπτό ἀπὸ τὸν Κολοκοτρώνη, ὁ ὁποῖος παρὰ τις διαφωνίες τῶν προκρίτων, ἔσπευσε, μὲ 2.500 ἄνδρες, νὰ καταλάβῃ τὰ «δερβανάκια», δηλαδὴ τις στενὲς διαβάσεις– τέσσερις ὁδοὺς διαφυγῆς, οἱ ὁποῖοι ὀδηγοῦσαν ἀπὸ τὸ Ἄργος στὴν Κόρινθο.

Στις 26 Ἰουλίου 1822 στὰ στενὰ τῶν Δερβενακίων οἱ Τοῦρκοι ὑπέστησαν δεινὴ ἦττα, χάνοντας πάνω ἀπὸ 3.000 ἄνδρες.

Στὴν μάχη, ἐκτὸς του Κολοκοτρώνη, διακρίθηκαν ὁ Δημήτριος Ὑψηλάντης, ὁ Παπαφλέσσας, ὁ ἀδελφός του, Νικήτας Φλέσσας, και ἰδιαίτερος ὁ Νικήτας Σταματελόπουλος, γνωστότερος ὡς Νικηταῖς, πὺν ἔλαβε τὸ προσωνύμιο Τουρκοφάγος. Ὁ Δράμαλης και οἱ ἑναπομείναντες ἄνδρες του προσεπάθησαν νὰ διαφύγουν τὴν ἐπομένη ἀπὸ τὴν κλεισοῦρα του Ἀγιοιορίου. Ὅμως, ὁ Νικηταῖς, ὁ Ὑψηλάντης και ὁ Παπαφλέσσας ἦταν και ἐκεῖ γιὰ νὰ προκαλέσουν νέες βαριεὲς ἀπώλειες στὸν Δράμαλη στις 28 Ἰουλίου.

Ὅσοι Τοῦρκοι στρατιῶτες κατάφεραν νὰ σωθοῦν, κατέφυγαν στὴν Κόρινθο. Στὰ χέρια τῶν Ἑλλήνων ἔπεσαν πολλὰ λάφυρα, ἐνῶ ὁ Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ἀνακηρύχθηκε Ἀρχιστράτηγος.

Ἀφοῦ ἐτέλεσαν Τρισάγιο ὑπὲρ ἀναπαύσεως του μεγάλου Ἀρχιστρατήγου και λοιπῶν ὑπὲρ τῆς Πίστεως και τῆς Πατρίδος ἡμῶν εὐκλεῶς ἀγωνισαμένων και ἐνδόξως πεσόντων ἐν τῇ Μάχῃ τῶν Δερβενακίων, και ἀπόλαυσαν τὴν ὁμορφιὰ τῆς παναρομικῆς θεᾶς πρὸς τὰ Δερβενάκια, ὁ Σε-

βασμ. Ποιμένας μας καὶ οἱ λοιποὶ προσκυνηταὶ πῆραν τὸν δρόμο τῆς ἐπιστροφῆς.

* * *

Οἱ συμμετασχόντες στὸ πολ-
λαπλὸ αὐτὸ Προσκύνημα - Ἐπίσκεψι
ἀπεκόμισαν μεγάλη ὠφέλεια ἀπὸ
τὴν ἀνανέωσι τῆς μνήμης τῶν μεγάλων Μορφῶν τοῦ '21, ἐπί-
σης ἀπὸ τὴν συναναστροφὴ μὲ τὴν πνευματικὴ τους Οἰκο-
γένεια καὶ τὶς ἀπὸ κοινοῦ μελέτες οἰκοδομητικῶν θεμάτων,
ἀφορώντων τὴν ἐν Χριστῷ ζωῆ.

Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκα!...

† Γ. Γ. Μ.